

Opinie Laurian Lungu: Aritmetica eronată a impozitului progresiv cu cote ridicate

Autor: **Laurian Lungu** 26.09.2010

Ultimele zile au adus din nou în discuție subiectul cotei progresive. Din informațiile apărute în presă, variantele de lucru ale programului economic al PSD vizează revenirea la impozitul pe venit progresiv, cu rate maximale cuprinse între 30 și 40%. Din punct de vedere economic, o asemenea măsură este fundamental eronată, ineficientă și în contradicție cu teoria economică și experiența recentă a României din cel puțin trei motive.

În primul rând, argumentul conform căruia o trecere la un impozit progresiv al veniturilor, cu rate maximale de 30-40%, ar putea aduce venituri suplimentare la buget nu stă în picioare. Acesta este contrazis de performanța acestor tipuri de venituri în istoria recentă a României. Între anii 2000 și 2004, când exista cota progresivă, creșterea economică medie anuală a fost de 5,3%. În această perioadă, media anuală a raportului veniturilor din impozitul pe salarii în PIB a fost de 3%. După introducerea cotei unice, din anul 2005 până în 2009 creșterea economică medie anuală a fost de "numai" 3,6%, iar media anuală a ponderii veniturilor din salarii în PIB a reprezentat 3,2%.

Deci, deși în primii cinci ani ai ultimului deceniu creșterea economică a fost superioară ultimilor cinci ani, veniturile din impozitul pe salarii, ca pondere în PIB, au fost inferioare comparativ cu perioada în care a existat cota unică. Mai mult, raportul venituri din salarii/PIB din perioadă cotei unice urmează principiile teoriei economice. Acesta crește gradual de la 2,3% în 2005 până la 3,8% în 2009, cea mai ridicată valoare din ultimul deceniu, pe măsură ce anticipațiile actorilor pieței se ajustează către noul echilibru.

În al doilea rând sistemul fiscal din România trebuie în mod necesar să se raporteze la cel al țărilor din regiune, cu care economia României se află în competiție directă. De exemplu, impozitul pe salarii este de 10% în Bulgaria, 15% în Cehia și Ucraina, între 10-20% în Serbia și 19% în Slovacia. Din regiune, doar Ungaria are una din rate semnificativ mai ridicată, de 32%, palierul minim fiind de 17%. Ceea ce contează însă este costul total al forței de muncă. O componentă a acestuia, așa-numita "tax-wedge", adică diferența între salariul net și cel brut, se află oricum, în acest moment, printre cele mai ridicate din țările membre ale UE. Iar acesta este unul dintre cele mai importante considerente în decizia investitorilor străini de a investi într-o țară sau alta.

În al treilea rând, o creștere a impozitului pe salarii îi va afecta cel mai mult pe cei cu venituri mari, prin reducerea venitului disponibil al acestora. Implicit va afecta negativ rata economisirii în economie, deoarece tocmai această categorie de persoane își permite să economisească. În perioada 2000-2004 rata medie anuală a economisirii a fost de 16,2% din PIB, mai mică decât cea corespunzătoare perioadei cotei unice, 2005-2009, când a fost de 18,4% din PIB. Cumulat, pe parcursul ultimilor 5 ani, cota unică de 16% a facilitat utilizarea a 11,5% din PIB din economisirea internă pentru investiții! În ipoteza în care cota progresivă ar fi rămas ca și în 2004, această diferență s-ar fi regăsit probabil în deficitul de cont curent.

În continuare, pentru a crește, România are nevoie de investiții masive în anii ce vin, atât în capitalul fizic, cât și uman. O rată a economisirii autohtonă scăzută va trebui să fie contrabalansată prin împrumuturi externe, la un cost mai ridicat. Așa cum s-a văzut și din experiența ultimilor 5 ani, este nevoie de timp pentru ajustarea

anticipărilor la un nou nivel de impozitare. O schimbare pripită poate avea efecte defavorabile pe termen lung asupra creșterii economice.

Care este atunci logica de a trece la un sistem de impozitare al cotei unice, care este și mai simplu de administrat, la unul progresiv cu cote maxime ridicate, care descurajează motivația muncii și inovației și are efecte economice atât de detrimentală asupra economiei? Singurul răspuns pe care îl găsesc vizează doctrina PSD, de echitate socială. Dar acesta ar fi un argument absurd în această situație. Măsura luată ar substitui un echilibru economic superior cu unul inferior, mai ineficient, care generează pierdere de bunăstare per ansamblu, la nivelul întregii populații și împinge economia României pe un palier de creștere economică mai lentă.

Viziunea politicii fiscale în cadrul stabilității macro pe termen mediu și abordarea conceptuală a politicii fiscale sunt elemente care lipsesc în mare măsură în acest moment echipei de economiști care concep programele economice ale partidelor politice. Contextul actual al economiei României, cel regional și global, dar mai ales punctul în care economia României se află în ciclul de dezvoltare recomandă cu tărie cel puțin menținerea cotei unice la actualul nivel.

Ar fi timpul ca, odată cu intrarea într-un nou deceniu, abordarea contabilă a politicii fiscale, care pare să fi devenit status-quo-ul ultimilor ani, să fie substituită cu una conceptuală, bazată pe principii economice.

Laurian Lungu, Managing Partner, Macroanalitica